

Inträdet på arbetsmarknaden

2000

UF0512

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Befolkningens utbildning

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Statistiken är officiell på den nivå som redovisas i Statistiska meddelanden, serie U83

A.4 Beställare

Myndighet/organisation: SCB

Kontaktperson:

Telefon: 08-506 940 00, 019-17 60 00

Telefax: 08-661 52 61, 019-17 70 80

e-post: scb@scb.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: SCB

Kontaktperson: Harald Theorin

Telefon: 019-176937

Telefax: 019-177082

e-post: harald.theorin@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204) och datalagen (1973:289) för behandling som påbörjats före personuppgiftslagens ikraftträdande. På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (1995:606) och förordningen (1995:1060) om vissa personregister för officiell statistik.

A.8 Gallringsföreskrifter

I missivbrevet till undersökningens enkät gick man ut med att registret skulle bevaras på SCB under 5 år, men inget gallringsbeslut finns. Det finns heller inget beslut från DI att registret får bevaras. Gallringsfrist: 5 år. Ansökan om gallring måste ställas till Riksarkivet om ca: 4 år.

A.9 EU-reglering

Statistiken regleras inte av EU

A.10 Syfte och historik

Den första undersökningen under namnet Inträdet på arbetsmarknaden gjordes 1996. Undersökningen byggde på de tidigare gymnasie- och högskoleuppföljningarna som hade gjorts som separata undersökningar sedan slutet av 1960-talet. Jämförbarheten mellan resultaten i de gymnasie- och högskoleuppföljningar som gjordes före 1996 var dålig av flera orsaker. Uppföljningarna av gymnasie- respektive högskoleutbildade gjordes ofta under olika år. Tiden från avslutad utbildning tills dess uppföljningarna genomfördes varierade både mellan de två undersökningstyperna samt mellan olika årgångar av t.ex. gymnasieuppföljningarna. Dessutom var variablerna i gymnasie- och högskoleuppföljningarna endast delvis lika.

Samordningen av de olika uppföljningsundersökningarna till en gemensam undersökning bland gymnasieavgångna och högskoleexaminerade innebar att mycket av bristerna i jämförbarheten rättades till. Det bestämdes att undersökningen om inträdet på arbetsmarknaden ska genomföras vartannat år och att uppföljningen ska göras tre år efter avslutad utbildning genom en gemensam frågeblankett till gymnasieavgångna och högskoleexaminerade.

Syftet med undersökningen är att belysa arbetsmarknaden ur olika aspekter samt att beskriva inträdet på arbetsmarknaden för personer med olika utbildningsbakgrund.

A.11 Statistikanvändning

De viktigaste användarna av statistiken är universitet och högskolor, Högskoleverket, Skolverket och Utbildningsdepartementet. Statistiken används för beskrivningar av de möjligheter som olika utbildningar ger för inträde och etablering på arbetsmarknaden.

Innehållet i undersökningen är beslutat i samråd med programrådet för programmen Utbildning-arbetsmarknad och Prognosinstitutet, där det finns representanter från Högskoleverket, Skolverket, AMS, NUTEK, Göteborgs- och Stockholms universitet, Näringsdepartementet samt Utbildningsdepartementet.

A.12 Uppläggning och genomförande

Inträdet på arbetsmarknaden är en urvalundersökning som genomförs en gång vartannat år. Uppgifterna samlas in under mars-maj via postenkäter till personer som har avgått från gymnasieskolan eller examinerats från högskolan tre år tidigare. Undersökningens rampopulation hämtas från Skolverkets elevregister och Universitets- och högskoleregistret.

Rampopulationen stratifieras på utbildningsnivå, utbildningsinriktning och kön. Ungefär 11 000 individer ingår SCB:s urval. Det förekommer dock regionala tillägg på uppdrag som gör att den slutliga urvalsstorleken blir större (t.ex. 13 985 i 2000 års undersökning).

Postenkäten som skickas ut innehåller frågor om förvärvsarbete, yrke, sektor, näringsgren, arbetstid och lön. En delmängd av de personer som inte svarat efter tre skriftliga påminnelser kontaktas per telefon.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

En minskad uppgiftslämnarbörla genom ett färre antal frågor är angelägen för att försöka minska bortfallet i undersökningen.

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

Under 2000 genomfördes den tredje undersökningen om inträdet på arbetsmarknaden. Undersökningen genomfördes bland dem som avgick från gymnasieskolan eller examinerades från högskolan läsåret 1996/97.

Syftet med undersökningen är att belysa arbetsmarknaden ur olika aspekter samt att beskriva inträdet på arbetsmarknaden för personer med olika utbildningsbakgrund.

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

I statistiken redovisas bland annat:

Andel förvärvsarbetande bland gymnasie- och högskoleutbildade

Andel arbetslösa bland gymnasie- och högskoleutbildade

Antal månader mellan avslutad utbildning och första arbetet

Andel gymnasie- och högskoleutbildade som fått arbete inom det yrkesområde de utbildats sig för

1.1.1 Objekt och population

Statistikens objekt är individer (personer som avslutat utbildning).

Målpopulationen utgjordes av de elever som avgick från gymnasieskolan eller examinerades från högskolan läsåret 1996/97. Rampopulationen utgjordes av de som enligt Skolverkets elevregister hade avslutat gymnasieskolan läsåret 1996/97 samt de som hade tagit ut ett examensbevis från grundläggande högskoleutbildning eller forskarutbildning.

1.1.2 Variabler

Variablerna i statistiken är dels hämtade från Skolverkets elevregister, Universitet och högskoleregistret samt registret över forskarutbildade och dels via frågor i postenkät

Registervariabler

Kön

Utbildningsnivå

Högskoleexamen

Gymnasieprogram

Undersökningsvariabler

Verksamhet

Högskolestudier

Förvärvsarbete

Arbetslöshet

Yrke

Anställningsform

Sektor

Näringsgren

Lön

Arbetstid

Överensstämmelse mellan utbildning och arbete

Tid mellan utbildning och första arbetet

m.fl.

1.1.3 Statistiska mått

Punktskattningar och spridningsmått. Totalen t för variabel y skattas med:

$$\hat{t}_y = \sum_{h=1}^H \frac{N_h}{m_h} \sum_{r_h} y_k$$

N_h =Stratumstorlek

m_h =Svarande inklusive övertäckning i stratum h

r_h =Responsmängd av storleken m_h

$y_k=1$ för viss egenskap, t.ex. planer på att börja studera på högskola; 0 annars

Det vanligaste statistiska måttet är andel där nämnaren antingen är en känd total eller en skattad total.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas på utbildningsnivå, utbildningsinriktning och kön, samt kombinationer av dessa. För de gymnasieavgångna redovisas nationella program, de flesta med fördelning på kön. För de examinerade från grundläggande högskoleutbildning redovisas ett urval av examina, alla med fördelning på kön. De forskarutbildade redovisas på doktor och lic, med fördelning på kön.

1.1.5 Referenstider

Läsåret 1996/97 för objekt och mars 2000 för de flesta av variablerna.

1.2 Fullständighet

Enkätundersökningen om inträdet på arbetsmarknaden ligger i gränslandet mellan utbildning- och arbetsmarknadsstatistik och ingår som en del av båda dessa statistikgrenar.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Urvalsfelet i undersökningen bedöms vara litet. Mål- och rampopulation överensstämde väl, eftersom det finns register om både de som avslutat gymnasieskola och högskola. Mätfel kan förekomma men storleken på dessa är okänt. Bortfallet kan ha en snedvridande effekt på skattningarna p.g.a. olika svarsbeteende i olika grupper. Det stratifierade urvalet minskar den snedvridande effekten, men bara med avseende på de bakgrundsvariabler som används i stratifieringen.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Rampopulationen bestod av 112 392 personer som hade avslutat gymnasie- eller högskoleutbildning läsåret 1996/97. Populationen stratifierades.

Stratifieringsvariabler var gymnasieprogram/högskoleexamen samt kön - sammanlagt bildades 180 strata. I varje strata drogs ett obundet slumpmässigt urval. Storleken på urvalet var sammanlagt 13 985 personer. Ett urvalsfel kan uppstå om de personer i ett stratum som blir utvalda skiljer sig från de som inte blir det i något avseende. Bidraget till den totala osäkerheten från urvalsfelet torde dock inte vara så stort.

De svar som inkommer räknas upp med vikter som tar hänsyn till varierande urvalssannolikheter och svarsfrekvenser i olika strata. I skattningsförfarandet ligger ett antagande om att de saknade uppgifterna för objekten i bortfallet inte avviker från de svarandes uppgifter i respektive stratum. Uppräkningsvikten för

ett stratum framgår av formeln under punkt 1.1.3, Statistiska mått.

2.2.2 Ramtäckning

Rampopulationen skilde sig inte så mycket från målpopulationen. I ramen ingick de elever som avgick från gymnasieskolan eller tog ut en examen i högskolan läsåret 1996/97. Målpopulationen var de som avgått från gymnasieskolan eller examinerats i högskolan läsåret 1996/97.

Undertäckningen i statistiken utgörs av personer som hade avslutat utbildning i gymnasieskola eller högskola läsåret 1996/97 men som av någon anledning inte finns med i de register som ingick i ramen. Bland de högskoleutbildade finns det t.ex. de som inte tar ut sitt examensbevis fast de har uppnått de krav som ställs för en examen.

Övertäckningen består av de personer som finns med i de register som ingår i ramen men som inte har avslutat utbildning det år som avses. Det kan t.ex. vara högskoleutbildade som har avslutat utbildning ett tidigare läsår, men som har tagit ut sitt examensbevis under det aktuella referensåret. Viss övertäckning går att identifiera vid datainsamlingen.

2.2.3 Mätning

Det finns ett antal frågor i undersökningen som är av retrospektiv karaktär. Risken för minnesfel vid uppgiftslämnandet finns när sådana frågor används. Svaren på frågan om yrke kodas från text som uppgiftslämnaren skriver. Ibland, när de uppgifter som lämnats är knappa, är det svårt att avgöra vilket yrke som är det rätta.

2.2.4 Svartsbortfall

Objektsbortfallet i undersökningen var 40% för yrkesförberedande gymnasieprogram, 30% för studieförberedande gymnasieprogram, 27% för högskoleutbildningar och 34% för forskarutbildningar. Bortfallet bestod nästan uteslutande av ej avhörda personer.

Det partiella bortfallet varierade mellan olika frågor och var 1-2 procent.

2.2.5 Bearbetning

Blanketterna valideras efter scanning. Dessutom görs manuell granskning och rättning av insamlade data. Bearbetningens bidrag till det totala felet bedöms vara litet.

2.2.6 Modellantaganden

Inga antaganden utöver det som nämns om bortfallet under punkt 2.2.1.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Konfidensintervall, 95-procentiga för alla skattningar.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Statistiken publiceras vartannat år. Tidpunkterna för datainsamling och publicering har varit samma de år som undersökningen har genomförts.

3.2 Framställningstid

Arbetet med frågeblankettens innehåll och urvalsdesignen påbörjades i januari 2000. Urvalet drogs i slutet av februari. Den första omgången med frågeblanketter skickades ut den 7 mars. Tack- och påminnelsekort skickades den 16 mars, ett påminnelsebrev den 28 mars och en påminnelse med ny blankett den 17 april. Påminnelse tre (med telefon) pågick under tre veckor i slutet av maj.

Under augusti-september granskades och rättades materialet. Tabellframställning påbörjades i oktober. Rapporten kom i december 2000.

3.3 Punktlighet

Statistiken publicerades enligt planen.

4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningen har endast gjorts vid tre tillfällen i den nuvarande formen. Jämförbarheten över tiden kommer att förbättras när det finns statistik från fler år.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Många av frågorna i undersökningen är formulerade så att variablerna följer vedertagna definitioner. Frågan om förvärvsarbete följer t.ex. ILO:s definition av sysselsättning, frågan om näringsgren är anpassad till SNI92 och frågan om yrke kodas enligt SSYK. Variablerna redovisas på kön, gymnasieprogram och högskoleexamen. Alla grupper som målvariablerna redovisas för är definierade utifrån information som finns i SCB-register, t.ex. utbildningskoder för gymnasieprogram och högskoleexamina.

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

Statistiken är ett komplement till SCB:s registerstatistik om verksamhet efter utbildning. Inträdet på arbetsmarknaden innehåller många variabler som är svåra att mäta med register. Det föreligger dock skillnader i mätmetod och referensperiod mellan undersökningarna.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiska meddelanden, serie U 83, Utbildningsstatistisk årsbok och Fickskolan.

5.2 Presentation

Tabeller och text.

5.3 Dokumentation

Produktionsdokumentation finns inte i tryckt form.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Statistikanvändare kan få specialbearbetningar gjorda. Det går också att, efter speciell prövning att få tillgång till en avidentifierad version av primärmaterial. Prövningen tar mindre än en vecka.

5.5 Upplysningstjänster

Harald Theorin, programmet Utbildning-arbetsmarknad vid SCB.

Telefon: 019-176937

Fax: 019-177082

e-post: harald.theorin@scb.se